

Wel eens berenbiefstuk gegeten? Het schijnt lekker te zijn: vet en een beetje zoet. De Ketten, een volk in Siberië, hebben regelmatig beer op het *menu*. Toch kauwen ze het berenvlees nooit zomaar weg.

1

5 Wanneer er een beer wordt gedood zeggen de Ketten dat het een gestorven familielid is dat op bezoek wilde komen.

2

Ze vereren de beren en behandelen hen met groot *respect*.

10 Beren bezitten volgens de Ketten, net als mensen, zeven *zielen* en zij verstaan mensentaal. De Ketten noemen hem ‘bosmens’, ‘harige man’ of ‘grootvadertje’. Het woord beer mag niet worden uitgesproken.

3

15 De Ketten zijn niet de enigen in die streek die de beer als familie beschouwen. Ook verschillende *buurvolken*, die net als de Ketten langs de rivier de Jenisej wonen, vereren de beren.

4

Als iemand een jong beertje vindt, neemt hij het op in de familie. Beertje krijgt een eigen bed, eet met de familie mee en wordt zoon of dochter genoemd. Na een jaar of drie, als de beer *onhoudbaar* wordt in huis, brengt de familie hem naar de *taiga*, het naaldwoud. Wel worden eerst de burens gewaarschuwd: kijk uit dat je niet per ongeluk ons spelende ‘kind’ doodt.

5

25 Wanneer de Ketten een beer in een hol ontdekken, komt er een heel *ritueel* op gang. De jagers mogen niet praten maar wijzen elkaar met gebaren op de beer in zijn hol. *Ze* gaan niet op jacht maar ‘op bezoek’. Een van de jagers klopt aan bij het hol en roept: ‘Hé oude man, kom naar buiten.’ Als de beer tevoorschijn komt, wordt hij doodgeschoten. De jagers *verontschuldigen* zich en vragen de beer niet boos te zijn. Ze tillen hem voorzichtig op en slepen hem naar het dorp.

6

35 Daar vertellen ze dat grootvader op bezoek komt. Grootvader wordt naar het huis van het *dorpshoofd* gebracht maar gaat niet door de deur naar binnen. Hij wordt door de schoorsteen geduwd. De voordeur is voor gewone mensen, deze bijzondere *gast* komt uit de lucht vallen. Iedereen doet verbaasd. Hé, is dat niet grootvadertje? Wat een verrassing!

7

40 De jagers gaan aan de *slag*. Zij snijden de beer in stukken zonder zijn botten te breken, en *bereiden* het vlees. Van de kop mogen alleen de mannen eten. De rest wordt verdeeld. De ogen worden uit de schedel gehaald, gewassen en in een kommetje bewaard.

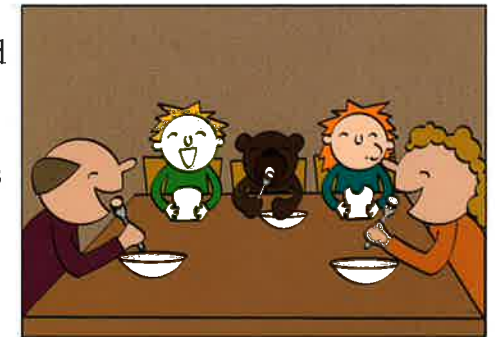
8

Na de maaltijd, en nadat het hele huis is schoongemaakt, beginnen de gasten de beer weer in elkaar te zetten. Van *berkenbast* wordt een *koker* gevouwen waaraan het snuitje

9

50 wordt vastgelijmd. De huid van de beer wordt opgevuld zodat er weer een lijf ontstaat. De gasten leggen kleine cadeautjes neer zoals lucifers, een pijl en boogje en koperen muntjes. Dan volgen er toespraken voor de beer. De gastheer vertelt uitgebreid hoe grootvader gevonden en gedood is. Hij grijpt het kommetje met ogen van de beer en slikt alles naar binnen.

60

Neem nu opdrachtkaart 1 onder de loep

C1 Beer op het menu

A Maak de tekst heel.

vooral	toneelstukjes	smeekt	boos	liedjes
suiker	zich	beer	rond	sturen
ontvangst	week			

Nu krijgt de **1** een tafeltje met brood,
2 en snoepgoed voor **3**.
Iedereen **4** hem niet **5** te zijn
over de slechte **6** en geen kwaad over hen te
spreken en **7** nog eens een andere beer langs
te **8**. De hele **9** is er feest
10 de beer. Er worden **11** opgevoerd en
eindeloos veel **12** gezongen.

B Wie of wat wordt er bedoeld?

- 1 hen (r. 9)
- 2 die streek (r. 15)
- 3 het (r. 19)
- 4 je (r. 24)
- 5 ons spelende kind (r. 24)
- 6 ze (r. 28)
- 7 deze bijzondere gast (r. 37, 38)
- 8 dan (r. 56)
- 9 de gastheer (r. 58)
- 10 alles (r. 60)

C1 Beer op het menu

C Zet de zinnen in de juiste volgorde.

- a De mensen eten de beer op.
- b De beer wordt in elkaar gezet.
- c De jagers doden de beer.
- d De beer wordt door de schoorsteen geduwd.
- e De jagers ontdekken een beer.
- f Het dorpshoofd slikt de ogen van de beer door.

D Kies het beste antwoord / de beste opmerking.

1 *Het woord 'beer' mag niet worden uitgesproken. (r. 12, 13)*

- a Dat brengt ongeluk.
- b Dat is uit respect voor de beer.
- c 'Grootvadertje' klinkt veel leuker.
- d Het verhaal vertelt ons niet waarom dat is.

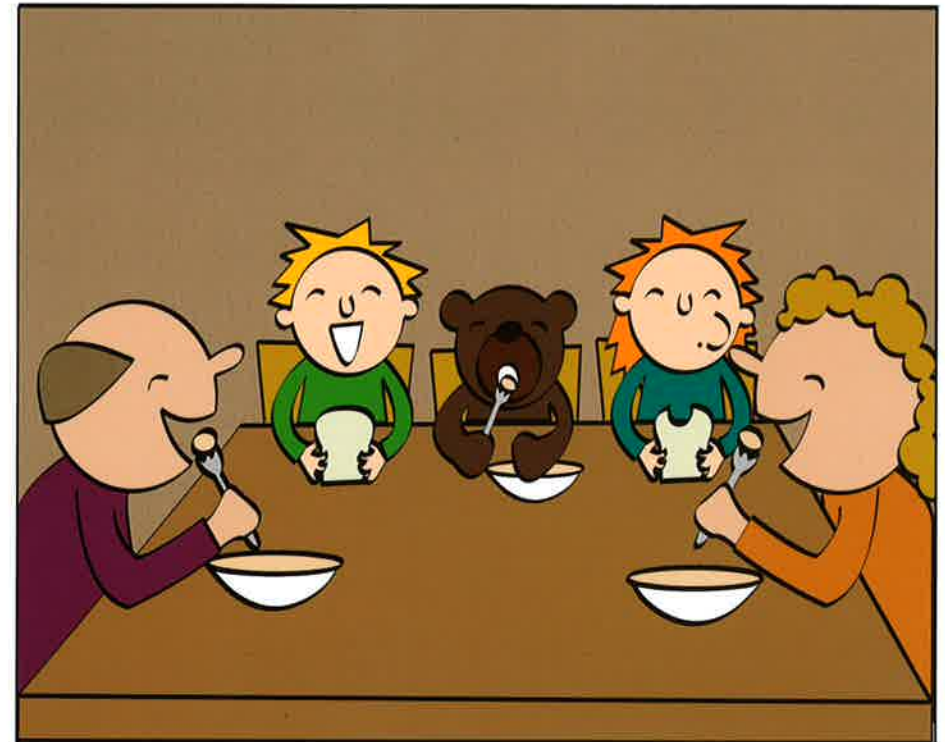
2 *Op welke vraag geeft alinea 5 geen antwoord?*

- a Wat gebeurt er als er een beertje gevonden wordt?
- b Wat gebeurt er met de beer als hij een jaar of drie is?
- c Waar hebben ze het beertje gevonden?
- d Wat is een taiga?

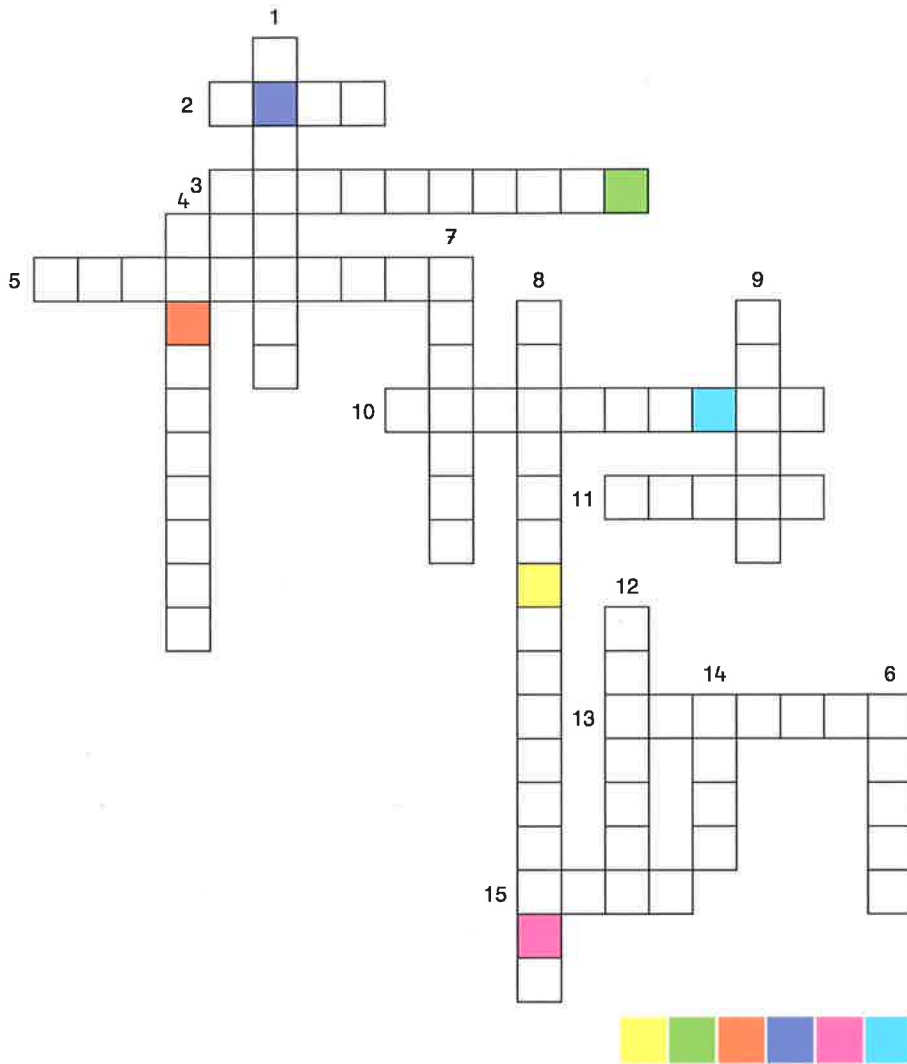
E Beantwoord de vragen.

- 1 Lees alinea 3. In welk opzicht lijkt, volgens de Ketten, een beer op een mens?
- 2 Lees alinea 5. Het jonge beertje wordt in de familie opgenomen. Hoe pakken de Ketten dat aan?
- 3 Lees alinea 5. Op een goed moment brengt de familie het beertje naar de taiga. Waarom doen ze dat?
- 4 *De jagers verontschuldigen zich. (r. 31, 32)*
Waar verontschuldigen ze zich voor?
- 5 Lees alinea 7. Waarom wordt de beer door de schoorsteen naar binnen geduwd?
- 6 Lees alinea 9. Ze vouwen een koker van berkenbast. Wat doen ze daarmee?
- 7 Lees alinea 6 en 7. De jagers willen vooral niet zeggen dat zij een beer hebben gedood. Hoe (met welke woorden) laten ze weten dat er een beer gedood is?
- 8 De beer wordt niet alleen door de jager en zijn familie opgegeten. Het hele dorp geniet mee. In welke alinea wordt je dat voor het eerst duidelijk? Leg je antwoord uit.
- 9 Lees alinea 9. De jagers hebben, voordat ze het vlees in stukken snijden, de huid van de beer gestroopt. Dat hebben ze waarschijnlijk voorzichtig gedaan. Waaruit zou je dat kunnen opmaken?
- 10 Pak je atlas.
 - a In welk land wonen de Ketten?
 - b In welke richting stroomt de rivier waarlangs de Ketten wonen?
 - c In welke zee mondt de rivier uit?
 - d Hoe heet het gebied ten oosten van de rivier?
 - e Zoek op: De Aarde – bevolking: **Godsdiensten**.
Tot welke godsdienst behoren de Ketten?

Kruiswoordraadsel

Horizontaal

- 2 *De Ketten hebben regelmatig beer op het ...*
Ze eten regelmatig beer.
alinea 1
- 3 *Van ... wordt een koker gevouwen.*
De buitenste laag van de berkenboom. Schors.
alinea 9
- 5 *Na een jaar of drie wordt de beer ...*
Hij wordt te groot en wild. De mensen kunnen hem niet meer in hun huisje houden.
alinea 5
- 10 *Ook andere ... vereren de beren.*
Volken die in de buurt wonen.
alinea 4
- 11 *Van berkenbast wordt een ... gevouwen.*
Ronde buis waar je iets in kunt stoppen. Huls.
alinea 9
- 13 *Ze behandelen de beren met ...*
Met eerbied en waardering.
alinea 3
- 15 *Er komt een heel ritueel op ...*
Men begint met een heel ritueel.
alinea 6

Verticaal

- 1 *De jagers ... het vlees.*
Ze bakken of braden het.
alinea 8
- 4 *Grootvader wordt naar het huis van het ... gebracht.*
De belangrijkste man van het dorp. De man die het voor het zeggen heeft.
alinea 7
- 6 *De familie brengt de beer naar de ...*
Een bos met naaldbomen.
alinea 5
- 7 *Er komt een heel ... op gang.*
Plechtige handelingen waarbij je de dingen in een vaste volgorde doet.
alinea 6
- 8 *De jagers ... zich.*
Ze zeggen dat het ze spijt.
alinea 6
- 9 *Beren bezitten zeven ...*
Je geest. Na je dood leeft die voort.
alinea 3
- 12 *De Ketten ... de beren.*
Ze bewonderen de beren diep. Ze bewijzen hen veel eer.
alinea 3
- 14 *De jagers gaan aan de ...*
Ze gaan aan het werk.
alinea 8